

Česko ve válce: Prymula vs Lid! S kým ten zmetek zamete? Jak probíhá vládní salámová metoda? Proč chystá další opatření na omezení shromažďování?

- CZ24 News | 27. září 2020

ČESKO: Než odstoupil nebo byl odstoupen z nevděčné funkce ministra zdravotnictví Adam Vojtěch, spousta lidí na něm nenechala nit suchou. Jelikož plnil ve vládě roli jakéhosi hromosvodu či otloukánka, na kterého premiér Andrej Babiš házel všechny neúspěchy (ale pokud se něco náhodou povedlo, byla to samozřejmě jeho zásluha), stal se terčem mnoha internetových vtipů.

Ten nejpovedenější na něj namířila společnost Ticketstream, která prodává vstupenky na koncerty a na svých webových stránkách ohlásila, že Adamu Vojtěchovi, který se, jak známo, věnuje zpěvu a účastnil se i soutěže Česko hledá SuperStar, pomůže s návratem na hudební scénu, takzvaným comebackem. Pokud prý nabídku přijme, tak mu zdarma připraví „gigantický koncert“, s počtem deseti účastníků na stání. A dodala: „Stačí jen obratem odstoupit a věnovat se opět zpěvu a už se nepouštět do nějakých složitých věcí na jakémkoli ministerstvu.“ Když ale ministr opravdu odešel, do smíchu ani do zpěvu už skoro nikomu není.

Nový ministr, plukovník Roman Prymula, se toho nebojí a hned po pár dnech dokázal naštvat hokejisty, restaurátéry, servírky, učitele nebo rodiče. „Doteď jsme mohli na stadion pustit 3509 diváků a všichni to jsou permanentkáři. A teď jako máme začít obvolávat dva a půl tisíce fanoušků, že na hokej nemůžou nebo že smějí jít jen na jeden zápas a na druhý se to vymění?! To přece nejde, to je bláznec!“ rozčiloval se manažer plzeňských hokejistů Tomáš Vlasák poté, co ministr dovolil na hokeji pouze tisíc lidí. A to na každém hokeji – jenže zatímco v menší hale může být slušně zaplněna, ve velké aréně se tisícovka ztratí jako plivnutí v rybníku. Vážně tu jde jenom o virus?

Ted' budu šéfem já, chlapče... Roman Prymula a Adam Vojtěch na jedné z tiskových konferencí. Foto Profimedia

Pro celý profesionální sport, kde se točí velké peníze a podstatnou část příjmů tvoří ty ze vstupného, to znamená nejen velké organizační komplikace, ale především finanční. V některých týmech se již plošně snížily platy a kluby budou muset přehodnotit způsob svého ekonomického fungování. A to zřejmě od základů. A nejen ony.

Budeme-li situaci sledovat z hlediska medicínského či epidemiologického, jediné, co nám vyjde, je – slovy Tomáše Vlasáka – skutečně jen blázelec. Jak zabrání šíření viru to, že na hokeji bude o trochu méně lidí? Nebo že se hospoda nezavře ve dvanáct, ale v deset? A zavření škol na jeden den? K čemu je tohle všechno dobré?

Kdybychom dumali nad logikou protikoronavirových opatření, u kterých vláda raději ani nezveřejňuje data, na jejichž základě rozhoduje, byla by to marná rozumu snaha. Prostě proto, že logiku nemají a žádná data, která ukazují, že virus chodí na pivo až po desáté večerní nebo kolik lidí se nakazilo zrovna v hospodě, neexistují.

A jak si máme vysvětlit, že nás nutí politici všude nosit roušky, ale v hospodě můžeme sedět u stolu bez nich? (Ano, jíst a pít s rouškou nejde. Ale říkejte to viru po pátém pivu.) Zvláště když víme, že proti viru rouška stejně nikoho nechrání? Vždyť pokud virus projde skrze roušku dovnitř člověka, který roušku nosí, nemůže rouška logicky ochránit ani člověka, který roušku nenosí (ono propagandistické „moje rouška chrání tebe“). Když se přece virus dostane dovnitř, musí se zákonitě stejnou cestou dostat i ven...

Jedno známé moudro praví, že pokud příběh nedává smysl, je třeba sledovat peníze. A právě dění posledních dní mě přimělo podívat se na překotný vývoj takzvané koronavirové pandemie z poněkud jiného úhlu – toho ekonomického.

Jedině souvislosti s úpravou parametrů ekonomiky totiž dávají současnému dění, i když zatím jen částečně, význam. Po měsících zmatku se alespoň začíná rýsovat širší obraz.

Utahování šroubů

O novém koštěti se říká, že dobře mete. A tak se stalo, že to staré nahradil o třídu vyšší model Prymula 2020, který, zdá se, dokáže zamést s kýmkoli, podle toho, jak si žádá situace. Po zkrouhnutí návštěv sportovních utkání zkrátil hned po svém jmenování otevírací dobu restauracím. Těm začaly opět prudce padat tržby a jedna ze servíerek si zoufala i nad dalšími opatřeními: „Zkusila jsem hosty bez roušky vyházet, a poslali mě do p*dele.“

Ještě před jedenácti lety, když probíhala podobná mediální pandemie prasečí chřipky, přitom stejný epidemiolog v médiích prohlašoval, ať si hlavně lidi nekupují roušky, protože jsou jako ochrana proti viru nevhodné a je to úplný nesmysl, a že bude stačit, když si důkladně umyjí ruce. Časy se ale mění a dnes je ministrem roušek, který čelí kritice kvůli možnému střetu zájmů, jenž ještě zesílil poté, co například server Aktuálně.cz přinesl zprávu o tom, že si založil v červnu novou živnost na výrobu zdravotnického materiálu. To ale jistě není ten hlavní důvod, proč se nejen u nás, ale v mnoha dalších státech světa začaly po relativně klidném létě opět utahovat šrouby. Ale nepředbíhejme.

„První slova nového ministra vyvolávají mezi gastronomy paniku. Chápeme nutnost reagovat na zhoršenou situaci. Nicméně uzavření provozu ve 22 hodin by znamenalo ztrátu až 30 procent z denní tržby. To je pro gastronomy, kteří přežili šestiměsíční ekonomické hladovění, již likvidační,“ ozval se okamžitě restaurátér Luboš Kastner z Asociace malých a středních podniků. A doplnil jej prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza: „Vláda říká, že restaurace jsou nebezpečným

místem, nemá pro to ale žádná relevantní data. Z toho, co ministerstvo zdravotnictví zveřejňuje, nejsou restaurace a hospody zdrojem nákazy.“

A když prezident Asociace hotelů a restaurací České republiky Václav Stárek řekl, že „ubytovací i stravovací zařízení byla silně zasažena pandemií, zmítají se v obrovských ekonomických problémech a stát by měl zvážit možnost cílené podpory podnikání v tomto oboru“, nejednoho občana musela napadnout otázka: Opravdu je záchrana podniků to, co si stát přeje? A nevypadá to náhodou spíš tak, že se z nějakého důvodu snaží spíš o pravý opak? Minimálně třetině podniků v gastronomii nyní akutně hrozí, že bude muset zavřít a už nikdy neotevře.

Jiná otázka ale je, jestli potřebujeme vůbec tolik restaurací a nálevení. Vzhledem k tomu, že je v Česku nejvíce hospod v Evropě na hlavu, by to nemuselo znamenat žádnou katastrofu, ale spíše vítané pročištění, kdy přežijí jen ti nejzdravější, kteří hostům nabídnou dobrou kvalitu za rozumné peníze. To je totiž i při rekordním počtu zařízení pořád pro velké množství z nich neřešitelný problém.

Jako první teď krachují ty nejhorší a nejpředraženější podniky v centru Prahy, které už nevěděly, co si za své mizerné služby říct, a byly jen ošklivou pastí na turisty. Zmizet by mohly i ostudné obchody a podniky hyzdící slavnou Královskou cestu, která se line od Prašné brány přes Staroměstské náměstí, Karlovu ulici a Malou Stranu až na Pražský hrad. Jak potvrdil novinářům ze serveru Novinky jeden pražský restaurátor: „Zavírá plno lidí v oblasti Prahy 1, respektive Starého Města. Když se tam půjdete podívat, uvidíte, že tam nikdo není.“

Možná to bude příležitost, jak vyčistit chlév a po restartu pokřivené ekonomiky věci začít dělat přece jen trochu jinak a lépe. To se samozřejmě netýká pouze restauračního byznysu, ale i všech dalších odvětví hospodářství. Koronavirus totiž zasáhne kompletně celou světovou ekonomiku, která se promění k nepoznání – bez výjimek. A přežijí jen dobří obchodníci, kteří nabízejí věci a služby, které se prosadí na vysoce konkurenčním trhu.

To, jak fungovalo hospodářství dosud, kdy se neustále zvyšovaly ceny zboží a platy, všichni měli a chtěli všechno, a ruku v ruce s tím se snižovala produktivita a kvalita a zvyšovaly se dluhy, bylo stejně z dlouhodobého hlediska neudržitelné. Koronavirus to jen „roztřelil“ o trochu dřív. Možná za minutu dvanáct. Spousta ekonomů již předpovídala blížící se krizi, či dokonce kolaps přehřáté globální ekonomiky. Její motor se postupně zadržoval. Co by se asi za pár měsíců či let stalo, nebýt koronaviru, kdyby automobilky stále vyráběly tuny aut, a ty pak v ještě větší míře než dosud skladovaly na letištích a ve skladech, protože je v životě nemohly prodat? Jak by to vypadalo, kdyby se hospodářství začalo hroutit živelně? A není skutečně lepší, když se státy koordinují a ekonomické změny provádějí „pod rouškou“ mediální pandemie, každá po svém tak, jak ekonomika dané země zrovna vyžaduje?

Celý plán a obraz v tuto chvíli ještě spatřit nemůžeme, ale stále zřetelněji je vidět, že vyhlášená opatření a celý průběh nákazy víc než s medicínou souvisí právě s ekonomikou a změnami ve společnosti. Kam dojedeme, nevíme, ale už aspoň trochu vidíme, kterým směrem jedeme. Jedině touto optikou dává současný vývoj alespoň trochu smysl.

Každý den dobrý?

Podobně jako u hospod, kde zavření v deset hodin nemá žádnou logiku a jediným výsledkem bude doražení hospod v problémech, neboť jim zkrácení otvírací doby v nejlukrativnější části dne sebere velkou část tržeb, komplikuje mnoha lidem i průběh opatření třeba ve školství.

(Staro)nové koště v křesle ministra zdravotnictví totiž okamžitě namíchlo i ředitele škol, když jim

vzkázalo, že by v pátek 25. září měli nařídít ředitelské volno a dopřát dětem další odpočinek. „Proč to nezavře sám, a hází to zase na nás?“ rozčilovali se. A i s celým doporučením větší část ředitelů – 80 až 85 % – poslala ministerstvo zdravotnictví rovnou do háje. Někteří se slovy, že každý den ve škole je dobrý.

Proti tomu by se normálně nedalo nic namítat. Ovšem poté, co tato vláda provedla se školstvím za poslední půlrok, bude pobyt ve škole dobrý zřejmě už jenom k tomu, aby měl děti kdo hlídat. Chytrí lidé již v budoucnu zřejmě nebudou žádoucí.

V září sice po půlročních prázdninách žáci do škol nastoupili, ale kvůli povinnosti nosit roušky se mnohde pořádně neučí nebo děti sedávají v případě hezkého počasí venku. Jak řekl jeden z učitelů, bez roušky se lépe dýchá a přispívá to k duševní pohodě a k tomu, že se žáci cítí lépe. To nepochybně, ale taky si děti všímají, že se v takto mimořádném režimu nemusejí pořádně učit a nic moc se po nich nechce. A to ani na prvním stupni, kde roušky nejsou povinné.

Ministr školství Robert Plaga totiž v dopise na začátku školního roku apeloval na ředitele škol, ať neznámkuje a nechťejí po žácích, aby dohnali to, co zameškali, a hlavně ať je nestresují. Cože?! Rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima k tomu trefně podotkl, že rušení výuky „zničí“ jednu generaci. Dnes je škola pro žáky spíš atrakce a jejich mozek podvědomě v jakémkoli nestandardním režimu typu „škola holubníkem“ nutně poleví.

Uvažované částečné nebo úplné omezování, či dokonce zavírání škol kritizuje nejen stále větší učitelů, ale i rodičů. Někteří si stěžují na to, že jakmile jejich dítě zakašle nebo smrkne, volá jim škola a chce po nich, aby si dítě vzali domů. Školy se musejí řídit manuálem, který v polovině srpna vydalo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a který ukládá školám povinnost předcházet vzniku a šíření infekčních nemocí. A tak v případě příznaků infekčního onemocnění informuje škola zákonného zástupce, respektive zletilého žáka nebo studenta o tom, že má telefonicky kontaktovat praktického lékaře, a ten rozhodne o dalším postupu.

Jenže v praxi je jednodušší poslat dítě prostě domů. Učitel ani nemá čas zkoumat, jak se pozná, co je příznak covidu a co třeba astmatu. A tak to berou ti horlivější šmahem. Michaela Veselá vede poradnu pro rodiče Vaše práva ve škole a říká, že se na poradnu s tímto problémem rodiče obracejí. „Šlo o dost nestandardní způsob vyvedení žáka ze třídy a následnou izolaci, včetně měření teploty na dva metry a slovní ostrakizaci,“ uvedla paní Veselá pro server iDnes.cz.

A dodala: „Manuál nějak předpokládá, že učitel je diagnostikem v oblasti zdraví. Proto nutně vznikají podobné situace, kdy učitel, který se buď víc bojí, anebo se do této nové role více položí, samostatně nerozpoznává kašel ohrožující od neohrožujícího, a v tomto duchu potom koná.“

Pokud nemá rodina babičku na hlídání a rodič musí pro dítě jet a hlídat ho, znamená to, že nemůže být v práci. Pokud tedy ještě nějakou má. A právě teď je víc než kdy jindy důležité, aby v práci byl a při chystaném velkém propouštění poté, co skončí všechny vládní programy, které udržují zaměstnanost uměle nahoře, nebyl na seznamu lidí, co o práci přijdou. Je sice hezké, že vláda platila během půlročních prázdnin rodičům, kteří museli být doma s dětmi, ošetřovné ve výši 80 procent platu, ale postupně je snížila na 60 procent, a hlavně omezila jeho délku na devět dní a věk dítěte do deseti let. Když se koronavirová omezení v létě rušila, nevadilo to, ale teď, když se zase rozmáhá stejný nešvar posílání dětí domů ze škol či tříd nebo celých škol do karantén, už se vláda na úpravě ošetřovného „nedohodla“.

Podle ministryně financí Aleny Schillerové by úprava mohla ohrozit ekonomiku. Jinými slovy, doma klidně zůstaňte, ale bez peněz. Je to taková typická salámová metoda. Když pak lidi o práci opravdu přijdou, už budou aspoň na to, že jsou doma a nemají žádné peníze, zvyklí.

Vzhledem k tomu, že ve Švédsku, kde děti po celou dobu chodily do škol, se nakazilo 0,05 % dětí, tedy úplně stejně jako ve Finsku, kde byly školy zavřené, je otázka, proč se vlastně nějaká omezení ve školách vůbec dělají, opravdu na hluboké zamyšlení. Vždyť u mladých má covid-19 příznaky nulové či minimální, tak proč to všechno?

Kdo je nejlepší?

Tím se pomalu dostáváme k dalším „záhadám“ ohledně koronaviru, které vyvolávají další a další otázky. A to jsou jednotlivé fáze průběhu koronaviru napříč světem. Když to všechno začalo, bylo nám v médiích vyhrožováno, že musíme sedět zavření doma, abychom nedopadli jako Itálie. Italy prý kosí smrtící nákaza, a protože jsou to lajdáci, kteří zareagovali pozdě, nákaza se u nich rozběhla „ničivým způsobem“. Právě Itálie byla tím hlavním přesvědčovacím trumfem pro politiky z ostatních zemí. Cokoli se zavádělo a hrozilo odporem, vše přehlušila hra na italskou strunu. Aby lidi pochopili „vážnost situace“, média jim občas pustila pochybné a neověřené (nechci říct přímo falešné) televizní záběry s nákladními auty, která údajně odvázejí mrtvoly, jež nestíhají pobírat krematoria.

Jenže pak se ukázalo, že Italové byli víc mrtví a nemocní hlavně kvůli tomu, že fixlovali statistiky. Přesněji řečeno, že si upravili metodiku tak, aby v tabulkách mrtvých v souvislosti s koronavirem mohl skončit i člověk, který sice neměl žádné příznaky, ale když ho přejelo auto, po smrti mu našli v těle koronavirus. A to ani nevíme, jestli ho opravdu našli... Přes šestadevadesát procent uváděných obětí tak umřelo na něco úplně jiného než na koronavirus. Pak se o Itálii ze dne na den mluvit přestalo a politici nás tam vesele posílali k moři. Virus se asi prostě sebral a šel zase jinam...

Jenže když už to vypadalo, že všechna potřebná opatření – zdravotní i ekonomická – byla provedena a je čas začít novou pokoronavirovou éru, v některých zemích, včetně Česka, byla ohlášena vlna druhá. Ta se zejména u nás projevila tím, že se po létě, kdy se téměř netestovalo, téměř zdvojnásobil počet prováděných testů, a možná se změnila i skladba lidí, kteří na ně chodí, a poměr lidí s příznaky a bez příznaků. Další rozdíl je v tom, že již na jaře hysterická média jsou ještě hysteričtější. Tak, jak psala na jaře o Itálii, píšou dnes o nás. Vtip je v tom, že kdyby téma nejelo ve zpravodajství čtyřicet hodin, ani bychom nevěděli, že tady nějaký koronavirus je. Ti, co by měli virózu a cítili se špatně, by šli k lékaři a leželi doma, jako se to dělávalo po staletí, a život by běžel dál. Akorát by si mysleli, že mají chřipku, a netušili by, že se jmenuje covid-19. Rozdíl mezi situací na jaře a teď tak poznáte jen v televizi.

Ve zmiňované Itálii to probíhalo stejně jako u nás, ale úplně z opačného konce. Tam se hysterčilo a přehánělo na jaře, a pak, když se hysterčit přestalo, se plynule začalo psát o tom, že země má nákazu pod kontrolou. Asi se přestěhovala do Česka, nebo jim došly testovací sady.

A tak média na jaře referovala o Česku jako o premiantovi, který se vypořádal s nákazou ze všech nejlépe; a Itálie byla zase líčena jako odstrašující případ země, která nákazu vůbec nezvládla. Oba státy přitom měly podobně přísná opatření. A jen tak mimochodem, když média šermovala obrovskými počty nakažených v Itálii, je dobré vědět, že podobně jako jinde, skoro u dvou třetin Italů, kteří měli pozitivní výsledky v testech, se neprojevyly žádné symptomy nemoci. Jenže když se pořád testují zdraví lidí, a ti se pak označují jako nakažení hroživou nemocí, i když by o ní bez testů nevěděli, to se pak dobře panikaří a ohání „obrovskými čísly“.

Teď, když se i u nás začalo více a pečlivěji testovat a ve statistikách přibýlo nakažených, z nichž velká část nemá vůbec žádné příznaky – a když už je nakažení mají, pak většinou minimální jako u slabší chřipky nebo nachlazení –, se role obrátily. O nás se píše jako o zemi, kde je nákaza nejhorší, a za příklad všem, jak se bojuje s virem, se dává Itálie. Prý je vzorem pro celou Evropu! Ne, to není vtip.

Itálie prý je pro Evropu nový vzor, jak bojovat proti covid-19. Média nám opět otáčejí... Foto AdobeStock

Stejným mediálním kolečkem prošlo také Švédsko. Do toho všichni šili, že nezavírá ekonomiku, obchody ani školy a nenechá lidi nosit roušky a je odstrašujícím příkladem. Teď se o něm píše jako o zemi, která šla svou vlastní cestou a zvládla to. Komické je, že má Švédsko méně nakažených než země, které zavřely celý stát, například Itálie, Česko nebo Izrael. O čem to asi tak svědčí?

À propos, Izrael. Ten je na tom podobně jako Češi. Ekonomiku zavřel, média ho chválila, jak je nejlepší. Pak se začalo propouštět, nezaměstnanost šplhala až ke dvaceti procentům a lidi už měli opatření dost, obléhali dokonce sídlo premiéra Netanjahua a požadovali jeho odvolání. A tak vyhlásil druhou vlnu koronaviru, začaly náhle přibývat počty nakažených, a premiér zavřel znovu celý stát do karantény s přísným zákazem vycházení, jehož dodržování hlídá policie. Žádné protesty se tak už konat ani nemůžou. Jediné, co se oproti jaru fakticky změnilo, je, že média nepíší o Izraeli jako o nejlepším, ale o nejhorším státu.

Když se ale podíváte, jak se o jednotlivých zemích v různých etapách psalo a mluvilo a jak to tam vypadalo doopravdy, dojdete k pozoruhodnému výsledku. Je úplně jedno, jestli se opatření proti viru dělají nebo nedělají, všude je to stejné. Každý chvíli tahá pilku. Virus se totiž nešíří v závislosti na opatřeních, která jsou proti němu zaváděna, ale v závislosti na médiích a politicích, kteří o něm mluví. A na statistice, která je, jak jsme viděli třeba na příkladu Itálie, velmi ošemetná. Statistika totiž snese úplně všechno.

Tak proč celý ten cirkus? Jedno vysvětlení „druhé vlny“ se přece jen rýsuje. V podobě jakési obecné rovnice: Když je někdo označován za vzor a pandemie je zrovna „pod kontrolou“, vše probíhá z pohledu politiků dobře a klidně. Například čeští občané věřili svým koblihovým a jiným vůdcům a dlouho si naivně mysleli, že mají jenom dobře placené prázdniny. A až zvládneme jako nejlepší země na světě nákazu, poklepeme se po ramenou a všechno bude jako dřív. Takový krásný socialismus, kde jsou všichni zaměstnaní a mají se dobře bez ohledu na ekonomické zákonitosti. Teď, když vláda postupně přestává prázdniny platit a podniky stojí před krachem, se začínáme pomalu probouzet z letního spánku.

A zrovna v té době, jako na potvoru, přibývá prudce nakažených, nové koště na ministerstvu dobře mete a zavádí jedno opatření za druhým, třeba zákaz více než deseti lidí na stání opatření (že by měl virus vyšší letovou výšku a nenapadal sedící?). Není to divné?

A tak mě napadá taková kacířská otázka: Nešíří se náhodou ten virus nejvíc v Praze třeba proto, že je tam coby v turistickém městě o 95 procent méně turistů a je tam největší množství podniků před krachem? A není na semaforu Praha jako jediná červená právě proto, že je tam s přehledem nejhorší ekonomická situace a toto město čeká nejtvrdší pád?

Než jsem to dopsal, přišla čerstvá zpráva z tisku: Nové koště Prymula 2020 na tiskové konferenci oznámilo, že příští týden vydá další opatření omezující shromažďování občanů. Nová opatření se prý dotknou volnočasových aktivit, nikoliv ekonomiky. Jenže jejich smysl právě s ekonomikou úzce souvisí. Pan ministr připomněl, že některé země, například Velká Británie, mají povoleno shromažďování jen do šesti lidí. Ono když se takhle sejde na náměstí s transparenty šest nespokojených lidí, asi nehrozí taková „pandemie“, jako kdyby se jich sešlo šest set tisíc. To dá přece rozum.

Autor: Milan Vidlák

Zdroj: <https://www.casopis-sifra.cz/>